

L'ELABORACIÓ COORDINADA DEL LLENGUATGE ADMINISTRATIU CATALÀ

per Isidor MARÍ

Cap del Servei d'Assessorament Lingüístic de la Generalitat de Catalunya

3

Enfocament inicial

Poc després de ser creada la Direcció General de Política Lingüística, el Decret 90/1980, de 27 de juny, establia en el seu article primer que, sense perjudici del que legislés més endavant el Parlament de Catalunya, els òrgans de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, els organismes autònoms i altres institucions que en depenen o hi estan vinculades havien d'emprar la llengua catalana com a vehicle normal d'expressió en llurs documents, actes públics i en els de l'administració ordinària, adequant-se al que disposa l'article tercer de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

A continuació, l'article segon del mateix decret precisava:

«Les funcions d'assessorament, en els afers lingüístics, dels òrgans de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, dels organismes autònoms i d'altres institucions que en depenen o hi estan vinculades, les exercirà la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, que serà la màxima instància en aquest camp. El seu parer, que s'expressarà d'acord amb les normes de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, tindrà, per als esmentats òrgans, organismes i institucions, força vinculant.»

Uns mesos després, el Decret 220/1980, de 3 d'octubre, creava el Servei d'Assessorament Lingüístic, atribuint-li, en el si de la Direcció General de Política Lingüística, les tasques d'assessorament de les entitats oficials i no oficials, públiques i privades (art. 3.3).

D'altra banda, entre els objectius i funcions atribuïts a un altre dels Serveis de la Direcció General de Política Lingüística, l'Institut de Sociolingüística Catalana, consta el següent:

«d) Establir relació amb institucions científiques, i si és possible amb les administratives, de les altres entitats autònomes o pre-autònomes de parla catalana, per tal d'impulsar l'ús d'una modalitat estàndard que segueixi les normes de l'Institut d'Estudis Catalans i que sigui accessible als parlants de tota la comunitat lingüística» (Decret 296/1980, de 4 de desembre; art. 2.d).

Conscient la Direcció General de Política Lingüística que aquestes funcions que li eren encomanades requerien la participació coordinada de la major part dels organismes i persones implicats, ja a finals de l'any 1980 havia dut a terme les accions següents:

- a) Enquesta als diversos Departaments de la Generalitat sobre les seves necessitats amb vistes a fer ús normal del català.
- b) Constitució d'una Coordinadora Interdepartamental per a la Normalització Lingüística, integrada per representants de tots els Departaments de la Generalitat; la seva funció era afavorir l'ús adequat del català amb les propostes organitzatives corresponents.
- c) Contactar amb l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya i amb l'Oficina de Català de la Diputació de Barcelona, a fi d'establir les formes adequades de col·laboració.

La Coordinadora de Llenguatge Administratiu

Immediatament després, a primer de l'any 1981, començarien les reunions de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu, integrada per representants dels organismes de la Generalitat més directament encarregats de la supervisió de la llengua (Servei de Publicacions del Parlament, Servei Central de Publicacions, Escola d'Administració Pública i Servei d'Assessorament Lingüístic), i per altres persones que treballaven en el mateix camp, vinculades també a l'Administració (Oficina de Català de la Diputació, Ajuntament de Barcelona), amb altres institucions (Comissions de Normalització Lingüística de les tres Universitats, Seminari de Documentació Jurídica del Col·legi d'Advocats) o autors de publicacions sobre la matèria.

A diferència de la Coordinadora Interdepartamental per a la Normalització Lingüística, que tractava d'aspectes relatius a l'ús del català (organització, distribució del personal, etc.), la Coordinadora de Llenguatge Administratiu, formada per lingüistes, s'ocuparia d'adoptar i difondre acords sobre els punts encara fluctuants en el llenguatge administratiu.

Per a la difusió de les convencions adoptades, la Direcció General de Política Lingüística editaria el butlletí «LLENGUA I ADMINISTRACIÓ», en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública. D'altra banda, totes dues entitats —i altres membres de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu— havien elaborat els programes de llenguatge administratiu¹ que l'Escola adop-

1. Vegeu l'opuscle *Programacions de llengua catalana i llenguatge administratiu per als cursos d'adults 1981-1982*, Departament de Cultura i Escola d'Administració Pública de Catalunya (Barcelona, 1981).

taria com a contingut dels cursos de català per al personal de l'Administració. Els cursos i el butlletí serien, doncs, els dos mitjans fonamentals de divulgació, al costat d'altres publicacions específiques anteriors o posteriors.

Pocs mesos després, la creació de la Junta Permanent de Català, continuadora del Tribunal Permanent de Català que ja havia funcionat en temps de la Segona República, permetria comptar amb un sistema d'avaluació i expedició de certificats. En efecte, l'Ordre de 17 de juliol de 1981, que creava aquest organisme, preveia a l'article novè l'establiment de proves específiques de llenguatge administratiu. A més, l'article segon incorporava a la Junta representants de la institució encarregada de la formació lingüística del funcionari: «En atenció a les proves de llenguatge administratiu, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya serà degudament representada entre els vocals».

Els treballs de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu s'orientaren, des del començament, a l'establiment de convencions no previstes per la normativa lingüística: totes les solucions proposades resten condicionades als criteris de l'Institut d'Estudis Catalans, al qual s'ha recorregut en diverses ocasions per obtenir-ne l'aprovació expressa.

El procediment de treball parteix de l'estudi dels casos proposats pels mateixos participants, sobre els quals, un cop analitzats, s'adopta una resolució. Els punts estudiats fins ara corresponen, generalment, a aspectes de representació gràfica, gramàtica, lèxic i fraseologia; tot i això, els debats de la Coordinadora tracten sovint d'altres aspectes més generals del llenguatge administratiu i de l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració.

Així, havent constatat l'especificitat dels textos normatius (lleis, decrets, ordres, etc.), ben aviat es va constituir un grup de treball que n'iniciés l'estudi, integrat per membres del Servei Central de Publicacions, del Servei de Publicacions del Parlament i del Servei d'Assessorament Lingüístic.

Amb l'aparició del butlletí «LLENGUA I ADMINISTRACIÓ» el mes d'abril de 1982, el conjunt del sistema previst per a l'elaboració i la difusió del llenguatge administratiu català havia entrat en funcionament:

- La Coordinadora Interdepartamental per a la Normalització Lingüística permetria conèixer les necessitats dels diversos Departaments a fi d'ajustar-hi les actuacions.
- La Coordinadora de Llenguatge Administratiu (amb la comissió específica de treball sobre els textos normatius) establiria les convencions lingüístiques adequades.
- L'Escola d'Administració Pública s'ocuparia de difondre per mitjà de cursos i publicacions el model elaborat de llenguatge administratiu català.
- El butlletí «LLENGUA I ADMINISTRACIÓ» serviria per divulgar les convencions establertes, ressenyar les publicacions sobre la matèria, informar de les disposicions legals relatives a la llengua, donar compte de treballs paral·lels en altres comunitats lingüístiques, atendre consultes i opinions dels lectors i donar a conèixer la marxa del procés de normalització lingüística en l'àmbit administratiu.

- La Junta Permanent de Català expediria els certificats corresponents a les persones que acreditessin en les proves establertes els seus coneixements de llenguatge administratiu.

Evidentment, a més de tot això, les persones i entitats que participaven en la Coordinadora de Llenguatge Administratiu prestarien, per mitjà de les seves activitats en aquest camp, un ajut inestimable a la difusió dels treballs.

La Llei de Normalització Lingüística a Catalunya

La promulgació de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de Normalització Lingüística a Catalunya, representa l'aparició d'un importantíssim marc legal nou per als treballs d'elaboració coordinada del llenguatge administratiu català.

Efectivament, aquesta Llei és proposa clarament (art. 1.2.b.) «donar efectivitat a l'ús oficial del català», i estableix de manera expressa el dret de tots els ciutadans a «adreçar-se en català, de paraula i per escrit, a l'Administració» (art. 2.1.).

Entre les primeres disposicions promulgades per al desenvolupament i l'aplicació de la Llei, el Decret 396/1983, de 8 de setembre, creava la Comissió per a la Normalització Lingüística, la qual (art. 1) «tindrà per funció promoure el compliment de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, a l'Administració de la Generalitat». La seva constitució (art. 2) és la següent:

«President: El Conseller de Cultura.

»Vocals: El Director General de Política Lingüística del Departament de Cultura, el Director General de la Funció Pública del Departament de Governació, un representant de cadascun dels restants Departaments de la Generalitat, amb categoria mínima de Director General, i el Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

»Actuarà com a Secretari el Cap del Servei de Normalització de la Llengua Catalana.»

Per la seva composició i les seves funcions, podríem dir, doncs, que aquesta Comissió per a la Normalització Lingüística substitueix, amb un rang molt superior, l'anterior Coordinadora Interdepartamental per a la Normalització Lingüística. No obstant això, és previsible que la Comissió per a la Normalització —integrada per càrrecs polítics— disposarà d'una xarxa tècnica de normalització lingüística, que comptarà amb persones de cada Departament per impulsar i supervisar la normalització, tant pel que fa a l'ús del català com en la correcció i l'adequació de la llengua usada.

D'altra banda, el Decret 397/1983, de 8 de setembre, assignava a la Direcció General de Política Lingüística diverses funcions de seguiment i impulsió de l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística a Catalunya:

«a) Dur a terme el seguiment de l'aplicació de les disposicions normati-

ves relacionades amb les matèries regulades a la Llei 7/1983 i de les actuacions dels diferents Departaments de la Generalitat en el camp lingüístic.

»b) Informar sobre totes les actuacions normatives relacionades amb el camp lingüístic que produeixen els diversos Departaments de la Generalitat.

»c) Impulsar l'aplicació de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, en cadascun dels àmbits que recull.»

Com a conseqüència de l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística a Catalunya, doncs, es dibuixen un nou camp de treball i una reestructuració organitzativa que, ben segur, requeriran una adaptació de les activitats de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu.

Organització previsible

D'acord amb tot el que acabem de veure, la Coordinadora de Llenguatge Administratiu, en reunió celebrada el dia 7 de desembre de 1983, va començar a estudiar una nova forma d'organització de les seves tasques, de la qual plantejarem ara un esbós provisional i merament indicatiu, ja que haurà de ser assumida per la Comissió per a la Normalització Lingüística abans de tenir plena vigència i, possiblement, a més, comportarà la promulgació d'alguna disposició normativa que formalitzi l'existència de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu i en reguli la composició i el funcionament.

Tal com representa l'esquema organitzatiu 1, el paper previsible de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu és el d'òrgan assessor de la Comissió per a la Normalització Lingüística en els aspectes específicament lingüístics (adopció de convencions en llenguatge administratiu). Lògicament, doncs, mantindrà una vinculació constant, per mitjà de la Direcció General de Política Lingüística, amb la Comissió per a la Normalització Lingüística, que podrà fer-li comandes expressives i supervisarà les convencions proposades, vetllant per la seva aplicació pràctica a través de la xarxa tècnica de coordinació entre els Departaments de la Generalitat.

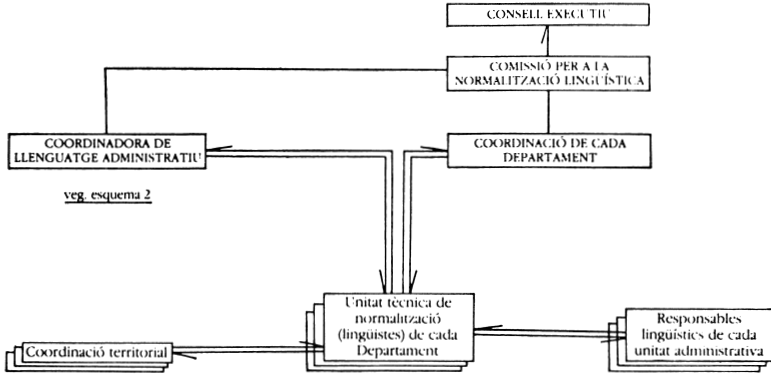
D'altra banda, cal preveure que, com ara, la Coordinadora de Llenguatge Administratiu comptarà amb la participació de persones vinculades a àmbits administratius externs als Departaments de la Generalitat (Parlament, Diputacions, Ajuntaments, etc.) i a institucions diverses, o que en són membres a títol personal, establint els procediments adequats de designació.

Pel que fa a la realització dels estudis lingüístics necessaris per a la normalització en cada Departament, la Coordinadora de Llenguatge Administratiu treballarà en col·laboració amb les Unitats Tècniques de normalització (lingüistes) amb què comptin els diversos Departaments de la Generalitat, les quals, al seu torn, mantindran els contactes de coordinació amb les oficines territorials i les diferents unitats administratives.

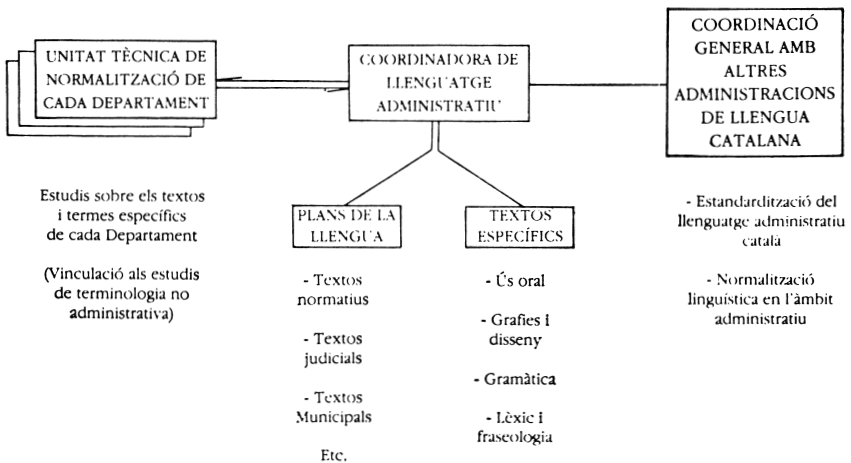
L'esquema organitzatiu 2 representa amb una mica més de detall les funcions previsible de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu en el futur.

D'una banda, la cooperació amb les Unitats Tècniques de normalització

ESQUEMA ORGANITZATIU 1



ESQUEMA ORGANITZATIU 2



dels diversos Departaments requerirà l'organització de grups de treball que estudiïn els textos o documents i la terminologia específics de sectors determinats. Evidentment, a més de les convencions generals de llenguatge administratiu, caldrà establir-ne d'altres d'exclusives d'un sector determinat de l'Administració (per exemple, formularis de documents administratius per al sector de la Sanitat o vocabularis terminològics relatius a les Obres Públiques). Ben sovint, a més, és probable que els treballs terminològics afectin camps no exclusivament administratius i que calgui establir una coordinació amb altres treballs de recerca terminològica, com succeeix ja actualment amb la Comissió Lexicogràfica organitzada pels Departaments de Política Territorial i Obres Públiques i de Cultura.

D'altra banda, és d'esperar que la coordinació amb altres organismes de caràcter administratiu no es limi a l'àmbit territorial de Catalunya i que es puguin mantenir relacions de cooperació amb altres Administracions en les quals el català és idioma oficial i/o hi és usat, a fi d'establir convencions de caràcter global en l'estandardització del llenguatge administratiu català i d'intercanviar punts de vista sobre el procés de normalització lingüística en l'àmbit administratiu. Els contactes establerts amb motiu del Col·loqui sobre Llengua i Administració organitzat per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya el passat mes d'octubre poden ser un important punt de partida en aquest sentit.

Els treballs de la Coordinadora de Llenguatge Administratiu s'orientarien, d'acord amb tot això, en dues línies principals complementàries entre si:

— Estudi, per mitjà de grups de treball, dels textos específics d'un sector determinat (textos normatius —a partir del grup ja existent—, textos judicials, textos municipals —incorporant responsables dels serveis municipals de català, en curs de creació—, etc.).

— Estudi de casos concrets o d'aspectes generals relatius als diversos plans de la llengua (que han estat fins ara la base dels treballs de la Coordinadora): ús oral, grafies i disseny, gramàtica, lèxic i fraseologia.

Confiem que aquestes previsions es concretaran ben aviat i que podrem donar-ne compte de manera més exacta i definitiva als lectors de la «REVISTA DE LLENGUA I DRET», que ha esdevingut darrerament un nou i important instrument de difusió sobre aquesta matèria, complementàriament a «LLENGUA I ADMINISTRACIÓ».